

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Başvuru no. 28790/10

Ufuk ÖZYILDIZ / Türkiye

Başkan,

Julia Laffranque,

Hâkimler,

Jon Fridrik Kjølbro,

Stéphanie Mourou-Vikström,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdür Yardımcısı* Hasan Bakırcı'nın katılımıyla 5 Eylül 2017 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

26 Nisan 2010 tarihinde yapılan yukarıda anılan başvuruyu göz önüne alarak,

Davalı Hükümet tarafından sunulan görüşleri dikkate alarak,

Gerçekleştirilen müzakerelerin sonucunda aşağıdaki kararı vermiştir:

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2020. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

OLAYLAR

1. Başvuran Ufuk Özyıldız, 1961 doğumlu bir Türk vatandaşı olup, başvurunun yapıldığı dönemde Manisa Cezaevi'nde tutuklu bulunmaktaydı.

2. Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir. 28 Şubat 2013 tarihli yazıyla, Hükümet, başvurunun Komite tarafından incelenmesine itiraz etmiştir. Mahkeme, Hükümetin itirazını değerlendirdikten sonra reddetmiştir.

3. Dava konusu olaylar, taraflarca ileri sürüldüğü şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

4. Başvuran, bir küçüğe cinsel istismarda bulunduğu şüphesiyle, 27 Ağustos 2006 tarihinde yakalanmıştır.

5. İzmir Sulh Ceza Mahkemesi, 28 Ağustos 2006 tarihinde, itham edildiği suçun mahiyetini, delillerin durumunu ve kaçma riskini dikkate alarak başvuranın tutukluluğuna karar vermiştir.

6. İzmir Cumhuriyet Savcısı, 21 Eylül 2006 tarihinde, İzmir Ağır Ceza Mahkemesine bir iddianame sunmuş; başvurana bir küçüğe cinsel istismarda bulunmakla ve saldırıya teşebbüs etmekle suçlamıştır.

7. Başvuran, 7 Mart 2007 tarihinde, on yedi yıl altı ay hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

8. Yargıtay, 25 Şubat 2008 tarihinde, söz konusu kararı bozmuş ve dava dosyasını ilk derece mahkemesine iade etmiştir.

9. İzmir Ağır Ceza Mahkemesi, 1 Mart 2011 tarihinde, başvurana atılı suçları sabit bulmuş ve başvurana toplam on yedi yıl hapis cezasına mahkûm etmiştir. Aynı zamanda, ilgili mahkeme, başvuranın tutukluluğunun devamına karar vermiştir.

10. İlk derece mahkemesinin kararı, 20 Aralık 2011 tarihinde, Yargıtay tarafından onanmış ve kesinleşmiştir.

ŞİKÂyetLER

11. Başvuran, yargılama öncesi tutukluluk süresinin aşırı derecede uzun olduğuna ilişkin şikâyette bulunmuştur.

12. Başvuran, ayrıca, Sözleşme'nin 6. maddesine dayanarak, aleyhindeki ceza yargılamalarının makul bir süre içerisinde sonuçlanmadığını belirtmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

A. Sözleşme'nin 5. maddesi hakkında

13. Başvuran, tutukluluk süresinin makul olmayan derecede uzun olduğunu belirtmiştir.

14. Hükümet, başvuranın, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun ("CMK") 141. maddesi uyarınca, kanuna aykırı tutukluluk nedeniyle tazminat talep etme imkânına atıfta bulunarak, iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğunu ileri sürmüş ve söz konusu iddiayı reddetmiştir.

15. Başvuran, buna cevaben herhangi bir görüş ibraz etmemiştir.

16. Mahkeme, CMK'nın 141. maddesi kapsamında tutukluluğun uzunluğu bakımından uygulanan iç hukuk yolunun *Demir/Türkiye* ((k.k.), no. 51770/07, §§ 17-35, 16 Ekim 2012) davasında incelendiğini ve söz konusu davada, haklarındaki mahkûmiyet kararı kesinleşen başvuranlar tarafından bu iç hukuk yolunun tüketilmesi gerektiğine karar verdiğini gözlemlemektedir.

17. Mahkeme, somut davada, başvuranın mahkûmiyetinin 20 Aralık 2011 tarihinde kesinleştiğini kaydetmektedir. Bu tarihten itibaren başvuran, CMK'nın 141. maddesi uyarınca tazminat talep etme hakkına sahip olmasına rağmen (bk. yukarıda anılan *Demir*, § 35), bu yola başvurmamıştır.

18. Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilip tüketilmediğine ilişkin değerlendirmenin, normal şartlarda, Mahkeme'ye başvurunun yapıldığı tarih esas alınarak gerçekleştirildiğini yinelemektedir. Ancak, Mahkeme'nin birçok kararında belirttiği üzere, bu kural, her davanın kendine özgü koşullarıyla haklı kılınabilecek istisnalara tabidir (bk. *İçyer/Türkiye* (k.k.), no. 18888/02, § 72, AİHM 2006-I). Mahkeme, daha önce, ceza yargılamalarındaki nihai karardan sonra uygulanabilir hale gelen, tutukluluğun uzunluğuna ilişkin yukarıda belirtilen hukuk yolu ile ilgili davalarda bu kuraldan ayrılmıştır (bk., diğer kararlar arasında, *Tatal ve Diğerleri/Türkiye* (k.k.), 11929/12, 28 Ocak 2014). Mahkeme, söz konusu istisnanın somut davada da uygulanması gerektiği kanaatindedir.

19. Sonuç olarak, Mahkeme, Hükümetin itirazını dikkate alarak, söz konusu şikâyetin, Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4 maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmemiş olması nedeniyle reddedilmesi gerektiği kanaatine varmıştır.

B. Sözleşme'nin 6. maddesi hakkında

20. Başvuran, aleyhindeki ceza yargılamalarının uzunluğunun, Sözleşme'nin 6. maddesinde düzenlenen "makul süre" koşuluyla bağdaşmadığı konusunda şikâyette bulunmuştur.

21. Hükümet, yargılamaların uzunluğu ve kararların icra edilmemesiyle ilgili başvuruların incelenmesi için 6384 sayılı Kanun uyarınca yeni bir Tazminat Komisyonunun kurulduğunu kaydetmiştir. Hükümet, başvuran ilgili Tazminat Komisyonu'na başvuru yapmadığı için iç hukuk yollarının tüketilmediğini öne sürmüştür.

22. Mahkeme, Hükümet tarafından da ortaya konulduğu üzere, *Ümmühan Kaplan/Türkiye* (no. 24240/07, 20 Mart 2012) davasında pilot karar usulünün uygulanmasını müteakip Türkiye'de yeni bir iç hukuk yolunun oluşturulduğunu gözlemlemiştir. Daha sonra, Mahkeme, *Turgut ve*

ÖZYILDIZ / TÜRKİYE KARARI

Diğerleri ((k.k.), no. 4860/09, §§ 19-26, 26 Mart 2013) davasındaki kararında, başvuruların bu yeni iç hukuk yolunun yürürlüğe girmesi ile iç hukuk yollarını tüketmemiş olduğu gerekçesiyle, yeni bir başvurunun kabul edilemez olduğuna karar vermiştir. Mahkeme, bu kararı verirken, özellikle, bu yeni hukuk yolunun muhtemel surette (*a priori*) erişilebilir olduğunu ve yargılamaların uzunluğuna ilişkin şikâyetler için makul bir tazmin imkânı sunabildiğini değerlendirmiştir.

23. Mahkeme, *Ümmühan Kaplan* (yukarıda anılan, § 77) davasındaki kararında, hâlihazırda Hükümete iletilmiş olan bu tür başvuruları yine de inceleyebileceğini vurguladığını kaydetmiştir.

24. Bununla birlikte, Mahkeme, Hükümetin başvuranın 6384 sayılı Kanun ile tesis edilmiş olan yeni iç hukuk yoluna başvurmamış olmasına ilişkin ilk itirazını göz önünde bulundurarak, (yukarıda anılan) *Turgut ve Diğerleri* davasında varmış olduğu sonucu yinelemektedir. Bu nedenle, Mahkeme, mevcut başvuruları iç hukuk yollarını tüketme yükümlülüğünden muaf tutabilecek hiçbir istisnai durumun bulunmadığı sonucuna varmıştır.

25. Dolayısıyla, söz konusu şikâyetin, Sözleşme'nin 35 §§ 1 ve 4 maddesi uyarınca, iç hukuk yollarının tüketilmediği gerekçesiyle reddedilmesi gerekmektedir.

Bu gerekçelerle, Mahkeme, oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğuna *karar vermiştir*.

İşbu karar İngilizce olarak tanzim edilmiş olup, 28 Eylül 2017 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Hasan Bakırcı
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Julia Laffranque
Başkan